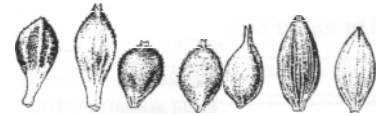

E pluribus unum?

Biologisk mångfald är lösenordet för dagen. La garni de jour. Ett typiskt 90talsuttryck. I alla tänkbara media viftas glatt med detta begrepp. På 60-talet var lösenordet natur. Allt skulle vara naturligt, tillbaka till naturen. Under 70-talet slogs natur ut av miljö. Detta ord var snart alldeles söndertuggat och kompletterades under det medvetna 80-talet av ekologi. Som vi ser närmar vi oss sakta men säkert dagens biologiska mångfald. Behovet att ringa in och fokusera komplexa fenomen med enkla formler är detsamma nu som tidigare. Bekymret är att vi inte har kommit närmare någon entydighet, som skulle kunna göra rättvisa åt våra försök. Tvärtom har naturen, miljön och ekologin vidgats alltmer, för att idag omfatta allt som förete liv på Jorden, och snart också utomjordiska processer.

I vår strävan att belysa och kartlägga livets ofantliga väv, har vi nu nått den smärtsamma insikten om att många av våra gamla beprövade metoder och begrepp inte håller streck. Vi har snart brutit alla våra skohorn i våra fåfänga försök att pressa in den biologiska mångfalden i de klassiska lådorna. Vi vill så gärna hedra Linne genom att för varje livsform finna ett släktnamn och ett artnamn. När artnamnet måste tyngas ned av underarts-, varietet- och formepitet känns det olustigt och vi frestas att avfärda alltihop som "inomartsvariationer". Man inser att man måste hålla benhårt fast vid gamle Wettsteins artbegrepp från 1800-talet, som säger att en art måste kunna få fertil avkomma. Så får de tusentals olika skogsfibblorna finna sig i att räknas som en enda art, även om de tycks vara både geografiskt och ekologiskt nog så inskränkta.

Det blir genast lättare att andas, men man har plötsligt hamnat i harnesk. Vill naturen inte låta sig avlockas sina hemligheter, får den finna sig i att yxas till med klara och förnuftiga begrepp. Det handlar ju trots allt om att bringa systematisk ordning och reda i det kokande kaos som naturen är! Och istället för att nalkas livet förutsättningslöst och nyfiket, har man blivit en i raden av naturvetenskapens slipade hökar, en kompromisslös taxonom på sin olymp, höjd högt över skapelsens blint bubblande formlöshet. Medan naturen oförtövat fortsätter att alstra, att förvandlas, att fylla våra mätglas med nya obegripligheter. Men inte blint, inte oförutsägbart, utan bara så underbart intrikat och förfinat att våra anabola intellekt knappt kan följa ens de grövsta linjerna i mönstret.

Närhelst du stöter pannan hårt i floran för att inte bladformen, behåringen och doften på plantan vid dina fötter vill följa tabellens bud, betänk då vilket underverk det är, att några växter alls bryr sig om att rätta sig i ledet! Ty vad biologisk mångfald verkligen står för, det törs man knappt tänka på ens.

För vem vågar väl slänga artglasögonen och skåda världen? I allafall inte..

T. Ljung